

Št. 7. Ljubljana, 1. mal. travna 1895. XXXV. leto.

Vsebina: J. R.: Organizujmo se. — J. Toman: Jan V. Lego. — Jos. Ciperle: Národna vzgoja. — A Likozar: Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca mal. travna. — Listek. — Književnost. — Naši dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Organizujmo se!

Zasedanje deželnega zbora je minulo. Sklenili so je naši poslanci z zabavnim pripovedovanjem pikantnih pravljic — vsaj meni se je pravljica o Janezu Hruški dopadla. — O šoli se je govorilo malo, seveda obligatna jerimijada „šola leto za letom večje troške prouzročuje“ tudi ta pot ni izostala. Dasi ljudstvo po izreku nekega gospoda rado plačuje davek, vendar za šolo, ne bodi je treba, je pa le vsak trošek preveč. Gmotno stanje učiteljev pa gospodom deželnim očetom itak tudi ne beli glave, kajti regulacija učit. plač je to zadevo temeljito sanirala. S tem, da se je onim revežem, ki so že naj manj imeli, nekaj odščipnilo ter dalo onim, ki so imeli več, ter da se je večina učiteljev, ki so že nad 10 let prejšnjih plač v II. razredu bili, sicer s tisto plačo nazaj v III. razred pomaknilo, je res tolikanj požrtovalno, da so tisti, ki so operat famozne regulacije izvedli, lahko ponosni, učitelji pa domovini zato na vekov veke hvaležni.¹⁾

Duh časa ni tisti, posebno v naši Kranjskeji učiteljstvu še ne vzhaja zlata doba i moledovanje posameznikov nikakor ne bode težnje celega stanu predrugečilo. Nam kranjskim učiteljem manjka

¹⁾ To res ni bilo zboljšanje plač. Zato pa ne čakajmo in ne molčimo, ampak stopimo takoj prihodnje leto združeni v deželnem učiteljskem društvu z nova pred deželni zbor ter prosimo istinitega zboljšanja našega gmotnega stanja!

Uredništvo.

solidarnosti, organizacije na vzajemni podlagi lastne opore; nekoliko manj skromnosti, a jeklene vstrajnosti v boji za naše pravice i koristi na postavnem potu!

Kaj nam pomaga „Zaveza“, Slov. učiteljsko društvo i razna okrajna učiteljska društva! Kaj koristi vedno besedovanje o metodiki, o šolstvu, ki je vedni i neizogibni program teh društev, a za zboljšanje gmotnega stanja pa nobeno nič ne stori! Opusti naj se tista neodpušljiva ozkosrčnost: vse kranjsko učiteljstvo združi naj se v celoto, v jedno učiteljsko društvo,¹⁾ ki bode teku časa primerno kot neupogljiva falanga prodirala, dok ne pridobi in zjamči učiteljskemu stanu primernega gmotnega stanja i ugleda. Ozrmo se le nekoliko na druge stanove. Naša duhovščina, če tudi se včasi med seboj posamezniki skavsajo, a kadar gre za občne stanovske koristi i pravice, vsi so kot jeden. Vidite, delavski stan; komu se je pred 20. leti sanjalo o organizaciji delavcev, a sedaj delajo celi Evropi preglavico. I mi učitelji! Posameznik ždi i čaka, kedaj mu obero i odneso sad drugi, i on pa pobere ostanek. Ne, tovariši; lupino raz oči, zavedajmo se lastne krivde! Veliko smo zamudili, a vsaj poskusimo zamujeno popraviti. Precej, blizo 600 nas je i vsekako neodpušljivo, da se tak faktor tako dosledno prezira. Čudil sem se, ko so se h kratki za Dolenjsko oglasili 3 državno-zborski kandidatje i vsak razvivši svoj program, je povdarjal, da bode deloval na korist kmetom, delavcem i uradnikom, vsi so pa pozabili učitelja!! Učitelj živi i dela med narodom za narod, a samega sebe i svojih pravic čisto pozabi. Dostokrat opusti celo volitev i leta i leta se od doma ne gane. Seveda je temu prepogosto kriva zopet tista znana učiteljska beračija, ki ga sili, da stori za vsak krajcar posebej proračun. Žali Bog, a vendar istina, sramuje se človek v neznani družbi povedati, da je učitelj. Vse je lepo, kar se govori o častnem poklicu i o zvišeni nalogi našega stanu, ter o stanu primernih dolžnostih, a nasproti njegovi plači je vendar vse to le goli humbug i pikra ironija. Prav radi njegovega vedno praznega mošnjička prezira ga vse i tudi taki višejšo nos nad njim, ki bi morali mu radi njegovega vspešnega delovanji hvaležni biti.

Dokler se goji v učiteljišču, bašejo ga z balastom formalne vednosti ter se mu slika častno mesto, ki ga bode zavzemal v družbi človeški, a tega mu baje nihče ne vé razkriti, kako bode s 360 gld. stanu primerno živell!

Po dosedajnih skušnjah tudi naj večji optimist lahko uvidi, da nam nij upati lahkim potom prida doseči, stopimo tedaj s pregovorom: „Človek, pomagaj si sam in Bog ti pomore“ na lastne noge! Združimo si tedaj moči, poiščimo si voditeljev, zna-

¹⁾ To se bode zgodilo letos o Binkoštih. *Ured.*

čajnih i delavnih voditeljev, ki naj organizujejo kranjsko učiteljstvo, da isto v slogi ojačeno dospé do boljšega gmotnega stanja.

Dokler bode pa učiteljstvo nesložno kimalo po raznih društvih, ne bode zidalo niti konvikta ne. Le dobra organizacija bi dosegla, da bi zastopnika učiteljev v deželni šol. svet vsled volitve od strani učiteljev prišla, ne pa, da bi se kar brez volje i vprašanja za mnenje učiteljev tja poklicala. Organizacija bi morebiti vendar le prisilila slavne šolske oblasti, da bi se iste ozirale bolj na kvalifikacijo, obče na sposobnost, na starost i obiteljske razmere prosilcev pri oddaji razpisanih učit. služeb, nego na dosedaj običajno protekcijo. Ko bi se to doseglo, odpravila bi se potem (kar bi se bilo moralo že zdavno zakonitim potom storiti) tista nesramna gonja prosilcev, ki začeni pri posameznih članih krajnega šol. sveta, notri do gospoda c. kr. deželnega predsednika klečeplazijo i moledvajo i drug družega spodrivajo, kadar je količkaj mastnega za oddati. Združimo in organizujmo se kranjski učitelji in učiteljice! Le naprej! Nevstrašeno naprej!

J. R.

Jan V. Lego.

(Konec.)

Kako globoke in močne vtise je napravila ta daljna pot, o tem svedoči knjiga, katero je izdal udeleženec Anton Trstenjak v Ljubljani, pod naslovom „Spomenik slovanske vzajemnosti.“ Knjiga, v mnogem oziru zanimiva, obsega razven podrobnega opisovanja cele poti, tudi kratke životopise s podobami znamenitih oseb slovenskih, hrvaških in čeških. Umljivo je, da med Čehi ne manjka Lega, katerega pisatelj nazivlje: redka, dragocena zvezda na slovanskem nebu, katera ne goji slovanske ideje le teoretično, temveč i praktično.

V povračilo za obisk priredili so Čehi l. 1887. iz Prage poseben vlak na Slovensko. Duša tej ekspediciji bil je Lego, napisavši „Pruvodce (spremljevalec) po Slovinsku.“ Moralen vspeh tega poseta je bilo ustanovljenje „Česko-slovanského spolku v Praze“ l. 1888. Lego, predsednik, deluje i tu z nespremenjeno gorečnostjo do sedaj.

Namen temu društvu je: gojiti kulturne in narodno-gospodarske interese češko-slovanske ter podpirati revno slovensko mladino na Češkem študujočo.

V sedmih letih delovanja je storilo društvo mnogo dobrega, ne le slovenskim literarnim društvom in slovenskim dijakom, (podelivši jim mnogo podpor), temveč i skrbi neprestano za razvoj slovenskega šolstva s tem, da pošilja ljubljanskemu slovenskemu gimnaziju češke

rudnine, dalje, da se ustanovljajo po celem Slovenskem šolske zbirke rudnin, tako, da bi vsaj vsaka šola okrajnega sedeža imela lastno zbirko. Na ta način bode na Kranjskem 31, v Primorji 7 takih mineralogičnih zbirk.

Idealno stremljenje Legovo je: seznaniti slovensko učiteljstvo s češkim, zljajšati, napraviti cenejše in lažje potovanje po razkošnih alpskih deželah, da bi se vsled osebnega občevanja čvrsteje vkoreninila češko-slovenska vzajemnost. Iz Slovenskega so se zglasila štiri društva in mnogi posamniki v prospeh te krasne ideje, ali žal, pri nas ni dosegla zadostnega uspeha, in vendar, kako korist bi imelo za nas tako seznanje. Kako olajšano in kako prijetno bilo bi za nas potovanje v južnih zemljah, ker bi tam našli odkritosrčne prijatelje in sotrudnike. Obračajmo torej o počitnicah naše korake, mesto na zapad in sever, rajše na jug, k našim rodnim bratom. Tam nas pozdravi beseda slovenska, spoznamo njihovo odkritosrčnost, priljubi se nam pri njih, obiščemo jih drugič zopet. In res, zadostuje le jedenkrat slišati, kako vabljivo, živo in prepričevalno zna Lego iz lastne skušnje opisovati alpski kraj, njegove redke prirodne krasote, njegove bodre stanovalce, njihovo življenje in — zakoprnite videti to zemljo na lastne oči!

Dal Bog, da se kmalu in stalno vresniči velika ideja vzajemnosti češko-slovenske, kateri je zvezda voditeljica Legovo življenje!

Ne misli pa dragi bralec, kakor se ti iz te razprave dozdeva, da pripada ves Lego Slovencem, da je le njim življenje in neutrudno delovanje posvetil. Ta razprava, sestavljena po raznih spisih je nepopolna ter ne kaže njegove obsežne delavnosti niti pri Slovencih, še menj pa pri nas. V njegovih žilah se pretaka mlada kri slovanska, srce prekipava ljubezni za vse dobro, krasno in plemenito. Iz vsacega zavednega Čeha in Čehinje bi rad napravil apostola slovanske vzajemnosti, kakoršen je on sam. Da bi vzbudil vsaj našo simpatijo ter širil spoznanje, govori v raznih društvih o Slovencih.

Da bi se mogli priučiti blagglasne slovenščine, izdal je l. 1893. drugo izdanje „Mlumnice jazyka slovinskeho“.

Ta slovnica, spisana s posebnim znanjem slovenščine, ni pri nas še dovelj cenjena. Naj bi našla prijateljev, navdušene mladine, kateri bi se jezik tako omilil, da bi se ga začela učiti, ker njeno znanje odpira naši inteligenci pot do južnih zemelj, kakor jih vabi srečna bodočnost, zlasti tehnikom.

Od l. 1857.—1875. prebil je Lego na jugu. Tu ga je doletela dolga in huda bolezen; vrnil se je na Češko ter postal uradnik pri češkem muzeju, kjer še sedaj deluje.

Njegovo vestno in številno delo ostane naloga bodočnosti. Deluje tam z ljubeznijo in pravim zanimanjem za reč samo, a ne za hvalo,

slavo in dobiček. Biblijoteka in zlasti zbirka starih rokopisov, muzikalij in drugih historičnih spominkov ima v njem posebnega poznatelja. Želimo, da bi dočakal zaslužen pripoznanje in ocenjenje njegovega nesebičnega delovanja.

Pisoč o Legu, ne morem molčati o bitju, katero idealno stremljenje njegovo podpira, pot življenja, katera ni s premnogimi cvetkami posuta, s požrtovalnostjo in redko zastopnostjo sledi, katero mu je nenadomestljivo, to je njegova soproga: gospa redke plemenitosti in skromnosti, zlatega srca, dopolnenje njegovega moškega značaja. Srečna dvojica, ko živita jeden za drugega, a svoje življenje darujeta za blagor drugih!

J. Toman.

Národna vzgoja.

(Spisal Jos. Ciperle.)

34.

Guvajte tedaj svoje gozde! Pomnite vedno, da je gozd vaš največi dobrotnik, vaš najboljši tovariš in vaš jedini pomočnik v sili in zadregi. Negujte gozd, prizanašajte mu, ne sekajte ga, kedar vam ravno v glavo pade. Le kedar ste v največi sili, v največi bedi, kedar si res drugače pomagati ne morete, takrat idite v gozd, prevdarite tam še jedenkrat, kaj in koliko hočete posekati. Preglejte umno in vestno, katero drevo je najzrelejše za posekanje, le tisto in nobenega drugega drevesa ne podrite s sekiro. Le pomislite, da je drevo končano v petdesetih minutah, a da vzraste, v to potrebuje dostikrat nad petdeset let. To je velikanska razlika. Z denarjem, ki ga prejmete za les, kupite si v resnici to, zaradi česar ste posekali drevo, in ne dajajte ga za Boga voljo kam drugam.

Čemu to vse govorim? Kaj ima opraviti gozd z narodno vzgojo? Dosti, dosti. Ravno ker vem iz lastne skušnjje, da je obožala že marsikatera slovenska občina, ki je izsekala svoje gozde, in ker vem, v koliko škodo je izsekavanje gozdov tudi vsi zemlji, kar jo je po več ur hoda okoli. Vem tudi, da so premnogi nekoč imoviti in imenitni kmetje danes prosjaki, in to jedino le zato, — ker so ukončali svoje gozde. Jasno je pa tudi ob jednom, da prosjak nima in ne more imeti ponosa, še manj narodnega ponosa, koji je pa vendar prvi pogoj vsemu narodnemu življenju in gibanju in tudi narodnemu obstanku. Narodna vzgoja pa nima vplivati samo na otroke naroda, ampak na vesolen narod.

Stalna in utemeljena je tožba kmetovalca, da dan danes kmetija ne daje skoro nobenega dobička. Popolnem resnično je to. Kmet prodaja žito po jako nizki ceni, in to mora tudi, kajti žitne cene se diktirajo kar naravnost z Dunaja. To po ceni kupljeno žito roma potem v razne židovske maline, kjer se semelje v drago moko, ki je lahko draga, kajti kupiti jo mora tako vsak, kdor noče ravno grizti kamenja.

Kmet tedaj, ki se je trudil v potu svojega obraza za svoje pridelke, in tudi konsument teh pridelkov nimata prav za prav nobenih dobrot od vsega tega. Jediní prekupovalec, barantač in veliki trgovec masté se s kmetovimi žulji in denarji konsumentovimi. To so jako žalostne razmere. Ali to ne bode bolje, dokler se ne omogoči kmetu postavnim potom, da bode prodajal on svoje blago naravnost konsumentu. A tega še ne bode tako kmalu. V državnem zboru ne hoté ničesa slišati o taki novotariji; in kedar kakov pošten poslanec črhne o tem le besedico, šteje se mu to celo v pregreho. Bože pomiluj!

Slovinci smo pa še v družih slučajih v jako neugodnem položaji. Med tem ko imajo n. pr. na nemškem Češkem skoro do vsacega hleva železnico, nam manjka največ na široko in dolgo tega sredstva, da bi spravljali hitrim potom svoje pridelke v promet. Čujmo, kaj piše o tem predmetu Dunajska „Reichspost“ pod naslovom „Die Stiefkinder Österreichs“:

„Seit Jahren schon bitten und betteln die südslavischen Kronländer, besonders Krain und Küstenland, Theile Kärntens, sowie die Grafschaft Görz um eine entsprechende Berücksichtigung ihrer Verkehrsbedürfnisse. Seit einer langen Reihe von Jahren werden von den berufensten Autoritäten Projekte ausgearbeitet, die detaillirtesten Aufnahmen und Kostenberechnungen für Bahnbauten gemacht. Seit einer Reihe von Jahren folgt ein Memorandum, eine Petition der anderen. Aber geschehen ist bis heute nichts. Die entsetzliche Armut der dortigen Landbevölkerung kann nach dem übereinstimmenden Urtheile gewiegter Volkswirte nur behoben werden, indem man die jeder Bahnverbindung entbehrenden Thäler mit den grossen Verkehrswegen in rationelle Verbindung bringt. Die grossen Schienenstränge, auf welchen die Güter und Erzeugnisse des Südens dem Bedarfe des Nordens zugeführt werden, andererseits der Bezug der Fabrikate der industriell hochentwickelten Länder des Nordens dem Süden ermöglicht wird, existieren nicht für jene Gegenden. Die einzige Bahnverbindung, die Südbahn, ist so unglücklich situirt, dass sie schon ihrer Lage nach nicht den Anforderungen jener von der Kultur geradezu abgeschlossenen Gegenden entsprechen kann. Wäre es da nicht hoch an der Zeit, jene Summen flüssig zu machen, welche den Ausbau der gewünschten Eisenbahnen

ermöglichen? — Gewährt man auf der einen Seite dem hart arbeitenden, frommen Volke nicht die Möglichkeit, sich wirtschaftlich zu entwickeln, so wird auch den kulturellen Bestrebungen dieses Volkes nicht die nöthige Fürsorge zugewendet. Es ist ein bis heute noch bestehendes schreiendes Unrecht, dass die Kinder des slovenischen Volkes, sofern sie höheren Unterricht geniessen wollen, denselben nicht in ihrer Muttersprache sich verschaffen können. Eine Handvoll Italiener im Görzischen z. B. hat dortselbst ihre Mittelschule, während die Slaven derselben entbehren. Im Küstenlande haben die Italiener neun Mittelschulen, die Slaven, welche jene an Zahl überragen, keine einzige. — Ja selbst in der Rechtsprechung lässt sich ein zweifaches Mass erkennen, indem dem slovenischen Angeklagten nicht die Wohlthat slovenischer Geschwornengerichte zu Theil wird, sondern sie ihr Recht bei italienischen Geschworenen suchen müssen.“

36.

Upanje na pomoč od drugod si mora tedaj slovenski kmet izbiti čisto iz glave. Pomagati si mora sam, žalibog, da sam. Toda je li v njegovi moči, da si opomore sam? Gotovo, če tudi ta moč brez druge pomoči ni ravno posebno mogočna in vplivna.

Umno gospodarjenje in varčnost sta dva mogočna stebra, na koja se opira vse kmetijstvo. Ali omajala sta se tudi že precej danes, in zato majè se tudi vse kmetijstvo. Toda verjemite, ako bi se ta stebra bolj utrdila, gotovo bili bi mnogo trdnjši naši kmetje in tudi narod slovenski, kojega večina se trudi s poljedelstvom.

Naš kmet se pa tudi ne more izgovarjati, da je premalo poučen v kmetiji. Ni ga skoro naroda na zemlji, ki bi bil tako bogato založen s kmetijskimi knjigami, kakor je ravno narod slovenski. Najodličnejše med njimi so te-le:

- „Umni kmetovalec“,
- „Umna živinoreja“,
- „Umni sadjerejec“,
- „Sadjereja v pogovorih“,
- „Domači živinozdravnik“, i. t. d.

Ali ni v teh knjigah mnogo zlatih zrn, mnogo prekrasnih naukov, mnogo neprecenljivih zakladov za našega poljedelca? Ali se niso trudili naši najboljši možje, da dajó kmetu razna navodila na roke, da si z njimi zboljša svoje gospodarstvo in svoje življenje? Ali nas ne učí skušnja, da gospodar ravnajoč se po pravilih teh knjig še nikdar ni zavozil s prave poti, ampak delal je vselej in vse le v svojo korist? Da se pa večina prebivalstva ne briga in se noče brigati za vse to, kar se ji piše v korist, to je pač žalostno in v mnogih slučajih naravnost pogubno. Pred par leti slišal sem na

Dolenjskem kmeta govoriti svojemu sosedu, ko je ta škropil z vitri-jolom trtino perje, na kojem je bila tako zvana strupena rosa: „Ali misliš, da bodeš Boga premagal?“ — Za tacega bedaka je škoda besedi, škoda knjig, škoda pouka. Le kruta sila bode njegova jedina rešiteljica iz te nespameti. A upajmo, da se prej izmodri.

(Dalje prih.)

Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca mal. travna.

Mesec sušec je pri kraji, a na šolskem vrtu še nismo mogli nič delati. Vsled preobilega snega ostalo nam je vse delo, namenjeno za sušec, za mal. traven, zato bomo morali pa ta mesec toliko bolj pridni biti. Vse, kar je bilo za mesec sušec opisano, bomo morali opraviti, kakor hitro se zemlja toliko osuši, da bode mogoče delati. Dobro je sneg nekoliko s prstjo posuti, da nam hitreje skopni in se zemlja vsaj nekoliko osuši. Če prekopljemo spomladi premokro zemljo, s tem mnogo škodujemo, ker taka greda je kepasta in trda, torej ne drži potrebne vlage in tudi zrak ne more v njo prodreti.

Kaj pa bomo sadili in sejali ta mesec? Ta mesec bodemo morali skoraj ves vrt obdelati. Sejali bomo salato in sicer po večkrat skozi cel mesec. Ako sejemo majaron na prosto, ga sejemo v začetku tega meseca, ravno tako por. Čas je sejati tudi peso, redkvico, kolorabe in špinačo. Kdor hoče pridelati na vrtu zgodnji krompir, naj ga vsadi v začetku t. m. Zgodnji krompir ljubi zelo gnojno zemljo, a na s frišnim gnojem pognojeni zemlji ne uspeva posebno dobro.

Kdor na svojem vrtu nima nič prav zagnojenega prostora, si lahko pomaga s tem, da napravi jarke, kakor bi hotel že saditi in naj jih zalije z gnojnico in malo posuje s pepelom, potem naj pa natrese do 2 *cm* debelo prsti in nato naj vsadi zgodnji krompir in zagrebe.

Predno krompir začnemo razrezovati za sajenje, je dobro, da ga prej nekaj časa denemo na gorko, da nam vsaj 1 *cm* dolge poganke naredi. Na ta način nam veliko hitreje ozeleni.

Grah sadimo lahko večkrat, cel mesec, ako hočemo, da ga bomo imeli več časa, bodisi že cukrasti za v stročji ali navadni za v zrnji.

V drugi polovici sadimo že navadni ali pozni krompir. Za pozni krompir odločimo navadno prostor, kjer smo letos drevesca izkopali. Zemljo moramo pa prav dobro pognojiti in prekopati.

Proti konci meseca sadimo tudi nekaj fižola. Ako nam v mal. travnu pozebe, bomo pa še enkrat sadili.

Za seme bomo pa sadili zeleno, petršilj, zelje, kolorabe peso in korenje. Kdor nima čez zimo omenjenih rastlin hranjenih, naj skusi,

da jih bode kje pri sosednem učitelji dobil. Vsaj v večjih šolskih vrteh bi se moralo seme doma pridelovati, da se učenci navadijo tudi, kako se prideluje seme. Dobro je tudi, da damo pridnim učencem, koji so redno hodili k posebnim uram za kmetijstvo, nekaj semena, da ga doma vsejejo. S tem se zanimanje za zelenjadarstvo mej ljudstvom naj bolj pospešuje. V tem meseci smo že presajali na prosto zgodnjo salato, kolorabe in proti konci meseca zgodnje zelje, a letos ne vem, če bomo imeli že zadosti močne sadike. Kdor hoče imeti zgodnje kolorabe, mora na vsak način že ta mesec sadike dobiti. V bližini mest se bodo že dobile, a na deželi težko. — Žalostni pogled je letos na šolske vrte. Sušec je minul, a še nič obdelanega, še huje je pa, ker je drevesnica skoraj uničena. Kar nam ni polomil sneg, so nam pa oglodali zajci. Zares bi človek zgubil vse veselje do sadjarstva, ako bi bilo mnogo takih zim.

Kaj nam bo sedaj početi? Vsa eno in dvoletna ceplena drevesca, koja nam je sneg polomil, bomo obrezali, nam bodo pa letos zopet toliko bolj rasla. Večja škoda je pri tri in štiriletnih. Ako je deblo vsaj 1 m visoko zdravo ostalo, bomo odlomljeno in oglodano deblo odrezali in še enkrat cepili. Veliko lepša drevesca bomo vzgojili, ako še enkrat cepimo, kakor bi pa pustili, da bi se nam sama obraščala.

A. Likozar.

Listek.

Šola in dom.

(Odlomki.)

I.

Lansko leto sem govoril na tem častnem mestu o šoli in svetu. Pokazal sem po svojih močeh, da sta oba združena takó, kakor človekove roke, kadar pošilja k Bogu srčno svojo molitev. In kakor vzdržuje ta v mnogih hipih, kadar skušajo življenski viharji dvigniti strast nad razum, v duši tisto ravnotežje, katero obdrži človeka v mejah človeškega življenja, takó stavi spojitev šole s svetom in sveta s šolo pravi kitajski zid ob delovanji človeštva sploh. Ko bi ne bilo tega pravega in glavnega temelja, na katerem stoji človeška družba, tedaj bi se vrnili tisti časi, ko se je uklepal človeški rod v sužnost svojih strastij. Kar je solnce zemlji, to je šola svetu. Iz pravega izvira moč, rast in življenje prirodi, iz druge taisto človeku in njega rodu. Ne smemo misliti, da je govor tu le o ljudski šoli. Od nje ne moremo zahtevati, da kuje pravila in postave, ukaze in odredbe, pota in meje, kar vse je združeno v debelo knjigo, na katere prvi strani se bere, da je jarem, ki pade človeku na vrat, kadar se uvrsti med državljane

tega ali onega vladarstva. Ona dela rahlo, na tihem. Beseda je v nji prvi gospod. In ta drži s svojo železno roko v svoji oblasti mlada srca, katera se zgodaj navadijo pokorščine in izpolnjevanja volje drugih, ker se morajo navaditi. Dostikrat se pripeti temu ali onemu ljudskemu učitelju, da mu prileti na uho vprašanje radovednega učenca o tem ali onem. Znal bi rad, zakaj se mora vse tako goditi in zakaj mora vse takó biti, kakor se v šoli govori? — Na vrtu je posadil cvetico. Ponoči prihrumi vihar in konča tisto nedolžno rastlino! In njega veselje je ž njo končano! — V šoli je čul, da se sme vsakdo nedolžno veseliti. Ali se ni tudi on? — Zakaj je sedaj takó kaznovan, ako ni te žalostne kazni zaslužil? — Odgovôri mu, če moreš! Tolažil ga bodeš in veselil se na tihem, da imaš takó zaupnega učenca, dejal mu boš tudi, da vihar ne ve, kaj dela. — Razumno dete se pa bode morda spomnilo te ali one pravljice o vetru ali kaki drugi neživi stvari in dejalo bode: Zakaj je pa takrat vedel, kaj dela? In govoriti moraš spet, kakor veš, smeš in moreš, da ga prepričaš o krivici njega sodbe, da ukloniš misel in voljo njegovoo svoji besedi! — In takih primerov je več kot dovolj.

Iz otroka se oglašá prosta sodba, ki se je od nekđaj že zatirala v človeku, a se do danes ni do cela zatrla. In brž je treba na delo, da se uničijo kalí, ki bi pozneje v moži ali ženi bujno zagnale svojo rast, da bi se vzbudila v njem uničujoča želja, želja po krvi, maščevanju, smrti, katera zadeni onega, ki hoče držati njega človeka v brzdi in ga z ostrogo gnati po poti, kateri ni po njega mislih in ki donaša le nekaterim korist, če ne njemu samemu.

Človek, katerega useka gad, reši se, ako si popolnoma izreže in izpere rano. Ako tega ne storí, stopi mu bodisi tudi le trohica strupa v kri, ki ga lahko do smrti ostrupi. In tako je v našem slučaju. Vemo, da ljudska šola storí, kolikor največ more, da pošilja med svet pošteno, nepokvarjeno mladino. A kakor se bolniku vrne bolezen, ako se, ko zapustí posteljo, skrbno ne čuva, takó se vrne človeku tisto prirojeno slabo nagnenje, in kakor ogenj zanešen v slamnati strehi vihrá in lomasti po svetu. A sedaj pridejo drugi učeniki! Tudi ti so hodili v šolo: spoznavali so sami sebe, slabosti človeške prirode, svet, kakoršen je pod mikroskopom — in takó je nastala tista knjiga, ki zaprè vsakemu sapo, kdor pregloboko sope v okuženem zraku svoje prostosti!

Dà, šola, kateri ni odmerjena le šest ali osemletna dóba, ampak dóba sto in stoletij, rodila je trezne glave, ki so — rekli bi — puščale tudi treznim potomcem svoj razum kot bogato dedščino, s katero so polagoma postavili dom uravnane človeške družine. Razume se, da ni še danes vse takó, kakor bode čez toliko in toliko let, kakor ni bilo

n. pr. takrat takó kot je danes, ko je še Martin Krpan nosil slavo slovenskega kmeta pred obličje cesarja Janeza.

Življenska šola je težka, to vé in verjame vsak. V nji se ne uči iz knjig: treba je ostrega očesa, ki zašegeče človeka globoko v srci, ako vrže vanje svoj pogled. Modrijana nam pošlji Bog, kateri bode učaral v táko oko tudi silo, da bode vrgla iz srca — ali bolje — iz src vse, kar se ne upa na dan, kar potuhnjega životari v zlati posodi blagih človeških čustev, katera je izgnalo iz nje kakor tisti nevhaležni jež mamko lisico iz gorke lukne.

In takrat se bode odprl božjemu solncu nov svet! In gotovo bi zaprlo od srami svoje plemeneče oko, da bi v hipu zavladovala po zemlji večna noč in da bi v nji zamrla na vekov veke prikrita srca, ki so izvor največje človeške bede! — O, ko bi bil tudi v tem slučaju resničen rek: Wider den Tod ist kein Kraut gewachsen! Taka smrt bi bila vir novemu življenju!

E. Gangl.

Književnost.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Petega letnika prvi sešitek prinaša zelo zanimivo razpravo „Slovenska osebna imena koroških plemičev do l. 1500, spisal Frid. Kavčič“; poučni spis „Podružnica sv. Petra na Vrhu v želimeljski fari“; donesk starejši zgodovini naslovljen „Velesovski župnik Jožef Rahne in njegovi dohodki“, priobčil J. Barle, korenito studijo A. Koblarja „Kranjske cerkvene dragocenosti l. 1527. ter vestno sestavljen spis S. Robiča „kranjski lišaji“. V „malih zapiskih“ je zbranih več zanimivih beležk.

Bršljan, list mladeži, je nastopil letos deseti svoj tečaj. Ureduje ga g. Ljudevit Tomšič prav spretno. List donša mične povesti za mladino, je okrašen s slikami ter stane za celo leto samo 1 gld. Priporočali bi ga še posebej našim dijakom, ki se iz njega jako lahko priučé hrvatskemu jeziku, kajti pisan je list v prav lahko umevnej hrvaščini. Naročnino prejema tiskarna Anton Scholz v Zagrebu.

Das Wichtigste aus der Geschichte Österreichs von der Gründung der Ostmark bis auf unsere Tage für Volksschulen von Al. Swetina, Oberlehrer in Miethsdorf, Post Murek, Steiermark; m. 8° strani 35. Im Selbstverlage des Verfassers. Brošurico priporočamo učiteljem in šolarskim knjižnicam. Cena 20 kr. Kdor vzame več iztisov, jih dobi po 16 kr.

Aleluja! Velikonočni napevi za mešani zbor (4 velikonočne pesmi, Regina coeli laetare in Te Deum laudamus.) zložil Ign. Hladnik. Op. 22. V Ljubljani. Založil skladatelj. Tisek J. Blasnikovih naslednikov. Cena 60 kr. Orgljavcem so te pesmi prav dobrodošle.

Naši dopisi.

Iz logaškega okraja. (Konec.) XIII. Samostalni nasveti, katere je naznaniti pismeno c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku do 12. vel. srpana.

G. nadzornik: Nadučitelj g. Leopold Božič je vložil pravočasno svoj predlog, da se obravnava pri današnji konferenci slovensko pravopisje. G. Božič torej nastopi, razpravlja slovensko pravopisje, čemur pritrjuje konferenca s splošnim: dobro! — Nadučitelj g. Leban

pa povdarja, da je ta točka tako važna, da se mu zdi umestno, da naj bi se obravnavala pri prihodnji konferenci, da bodo vsi udje pripravljeni sodelovati. G. predsednik nasvetuje, da se to odkáže knjižničnemu odseku, a g. Ribnikar predlaga, da to nalogo prevzame g. Lehan s slavnim učiteljstvom v Cerknici, s katerimi kot najbližnimi sosedi večkrat med letom o tem lahko razpravlja; Ribnikarjev predlog se sprejme.

Visokorodni g. c. kr. okrajni glavar Gustav Del Cott počastil je konferenco s svojo navzočnostjo in z zanimanjem vstrajal do konca.

G. predsednik konečno še pove, da so vsi poslali referate o pregledovanji knjig, a referat o pregledovanji „Računica“ odpade, ker bodo „Računice“ itak nove.

Nadučitelj g. Ribnikar pripomni: Dobili smo nove tiskovine. Slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo naj se naprosi, da dá navodilo, kako naj se posamezne tiskovine vporablja. Mimogrede predlaga, da naj se v „Zaznamek zamud“ v rubriko „neopravičene zamude“, vpišejo vse neopravičene zamude istega leta. Sprejeto.

Rubrika 15. in 16. „Zaznamek zamud“ naj se spolni z besedicama „da“, „ne“ ali za „da“ pokončna (I) za „ne“ pa vodoravna (—) črta. Sprejeto.

Nadučitelj g. Ribnikar še dokazuje, da znani ukaz visokega c. kr. deželnega šolskega svetovalstva zaradi izpustnic ujeda vse prejšnje določbe, in trdi, da je ponavljalna šola le muka učiteljstvu, starišem in učencem brez povoljnega uspeha. Dokler pa obstoji ponavljalna šola naj se razdeli v dva oddelka, v katera se umestijo otroci po zmožnosti. — Vrhu tega naj se slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo naprosi, da taki otroci, ki se niso postavnim določbam zadostilno izučili, še ostanejo v vsakdanji šoli, dasi so dopolnili 12. oziroma 14. leto. Tu se vname debata, ki se je vdeležijo g. predsednik, Ribnikar, Lehan in Božič; a ne dožene se ničesar.

Gosp. predsednik: Dnevni red današnje konferencije je dognan. Zahvaljujem se visokorodnemu gosp. c. kr. okrajnemu glavarju, da je to skupščino počastil s svojo navzočnostjo. Vsi: „Živijo!“ Slava!

Prej pa, ko se razidemo, spominajmo se svojega dobrega očeta, ki nam je dal naše tako dobrodejno vplivne šolske postavbe. — Navdušeno zakličimo našemu presvitlemu cesarju Frančišku Jožefu I.:

Živijo! Živijo! Živijo!

Vsa skupščina temu vsikliku navdušeno pritrđi, da se mogočno odmeva po dvorani.

Na to poprime besedo predsednikov namesnik direktor Inglič: Dobro vem, da Vam, drage gospe in gospodičine tovaršice in Vam dobri moji gospodje tovariši, govorim iz sreca, ako se našemu gospodu predsedniku prav toplo zahvaljujem ne le za nepristransko vodstvo današnje konference, nego za vse njegovo blagodejno delovanje v vsih preteklih šestih letih. Bog Vam, gospod profesor povrni! Bog Vaš živi! Vsi: Bog živi!

Gosp. predsednik povzame še jedenkrat besedo, se zahvaluje namestniku direktorju Ingliču in vsem navzočim za skazano mu ovacijo, obžaluje, da ne more več prevzeti nadzorstva, povdarja, da mu bode pretekla šestletna doba vedno v blagodejnem spominu, a da vzlic svojemu odstopu od nadzorstva bode vedno z učiteljstvom logaškega okraja. Jaz, — tako pravi, — ako ne bodem med Vami, pa bodem vedno z Vami! Ostanite torej vsi zdravi! — Burno odobravanje.

Kaspar Gasperin.

Društveni vestnik.

Načrt pravil

slovenskega učiteljskega društva za vojvodino Kranjsko.

A. Bistvo in sedež.

§ 1. To društvo je zveza učiteljstva na Kranjskem ter ima svoj sedež v Ljubljani.

B. Namen.

- § 2. Namen mu je:
- Kranjsko učiteljstvo združiti v skladno celoto in jedinstvo in sicer
- pri delovanji za njega vsestranski duševni in gmotni prospah,
 - pri zboljšanju kranjskega šolstva.
- § 3. Svoj namen doseže:
- s prirejevanjem predavanj, koncertov in razstav ter s sklicevanjem shodov, pri katerih se razpravlja in sklepa o vzgoji in pouku šolske mladine, kakor tudi o dolžnostih in pravicah učiteljstva,
 - s pošiljanjem peticij in resolucij deželnim in državnim oblastvom ali zastopom,
 - z izdavanjem svojega glasila, knjig in tiskovin; z naročevanjem šolskih in drugih časopisov ter s svojo knjižnico,
 - s pobiranjem udnine.

C. Dobava in poraba denarnih pomočkov.

- § 4. Denarni dohodki so:
- Udnina,
 - čisti dobiček društvenega glasila, dobiček ki ga dajo od društva izdane in založene knjige,
 - dohodki javnih predavanj, koncertov in razstav,
 - darila in volila.
- § 5. Društveni dohodki se smejo porabljati le v društveni namen (§ 2). Prebitki, ako jih bode kaj, porabiti se smejo v zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.

Č. Udje.

- § 6. Udje so:
- pravi,
 - častni,
 - podporni.
- § 7. Pravi ud more biti:
- Vsaka aktivna ali neaktivna učna oseba, katera slušbuje (oziroma je službovala) na kranjskih šolah ali zavodih, za katere velja državi zakon z dne 14. vel. travna 1869.
 - nadzorniki taistih šol in
 - okrajna učiteljska društva na Kranjskem.
- Vsak ud pa mora plačati 2 K letnine.
- § 8. Častnim udom imenuje občni zbor one osebe, katere so si pridobile za društvo, za šolstvo ali za učiteljstvo sploh posebnih zaslug.
- § 9. Podporni ud je tisti, kateri podpira društvo kakor koli si bodi.
- § 10. Ude sprejema vodstvo, taisto pa sme tudi vsprejem odkloniti, ne da bi moralo zato razlogov navesti.
- § 11. Iz društva izstopi:
- kdor to odboru naznani,
 - kdor bi letnine ne plačal tekom 3 mesecev po opominu.
- § 12. (Ta § je jednak 9. & 10. §§ dosedanjih pravil.)

D. Občni zbor.

- § 13. Vsako leto -- navadno mesca grudna -- ima biti občni zbor. Isti sklepa veljavno, ako je razun sklepčnega odbora (§ 27.) saj še 10 pravih udov navzočih.
- § 14. Občni zbor:
- sklepa pravoveljavno o zadevah, katere se tičejo kranjskega šolstva in učiteljstva,
 - pretresuje predlagane nasvete (§ 15.),

- e) voli 9 (devet) udov v odbor, od katerih pa mora najmanj 5 stanovati v Ljubljani ali nje najbližji okolici,
 - č) voli potrebno število delegatov za občni zbor „Zaveze“,
 - đ) določuje porabo čistega dohodka,
 - e) imenuje častne ude,
 - f) določuje o društvenem glasilu,
 - g) prenareja društvena pravila,
 - h) sklepa o razdružitvi.
- § 15. Samostalni predlogi se morajo saj jeden mesec pred občnim zborom izročiti odboru, ta pa jih mora pravočasno razglasiti v društvenem glasilu. V nujnih in izvanrednih slučajih pa zadostuje, da se predlog vsaj 3 dni pred občnim zborom naznani predsedniku društva.
- § 16. Izredni občni zbor se skliče, kadar to odbor sklene, ali če zahteva to 10 pravih udov.

E. Splošne določbe.

- § 17. Vsak ud glasuje z jednim glasom. Društva izvršujejo glasovanje po svojem zastopniku, katerega pa morajo taista pred zborovanjem pismeno naznani odboru. Ako je zastopnik okr. društva ob jednom tudi ud slovenskega učiteljskega društva za vojvodino Kranjsko, glasuje z dvema glasoma.
- § 18. Za preuredbo pravil je treba treh četrtin glasov izmed navzočih. Za razdružitve pa tri četrtine vseh pravih udov.
- § 19. Ako občni zbor ni sklepčen, opravljajo dosedanji funkcionarji do naslednjega občnega zbora društvena opravila. Drugi občni zbor pa je sklepčen, ne oziraje se na število navzočih udov.
- § 20. Prepire med društveniki vsled društvenih razmer razsoja brez priziva izbrano razsodišče, v katero voli vsaka stranka po jednega zastopnika, odbor pa imenuje predsednika.
- § 21. Kadar društvo neha, pripade vse njegovo premoženje „društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“, ali če tega ni, pa društvu, katero stoji na njegovo mesto.

F. Odbor.

- § 22. Odbor voli izmed sebe predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, urednika in knjižničarja. Ostali odborniki nadomestujejo po potrebi začasno koga izmed funkcionarjev.
- § 23. Urednik je odgovoren občnemu zboru.
- § 24. Blagajnik je zajedno upravnik glasila.
- § 25. Kadar je predsednik zadržan, nadomestuje ga podpredsednik.
- § 26. Vsako društveno listino imata podpisati predsednik in tajnik, kadar se pa listina tiče društvenega denarja, tedaj tudi blagajnik.
- § 27. Odbor je sklepčen, kadar je saj 5 članov navzočih.

G. Glasilo.

- § 28. Društveno glasilo je „Učiteljski Tovariš“.
- § 29. Isti izhaja 2 krat na mesec in stane za ude 4 K za neude pa 6 K na leto.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Josip Gorečan, učitelj v Radečah pri Kranjski Gori je stalno nastavljen. G. Josip Petkovšek, učitelj v Goričah, je dobil službo v Velesovem. Gdč. Matilda Božič, učiteljica na zasebnej šoli »Sloge« v Goriči, je imenovana za učiteljico v Metliki in Antonija Mikota pa za učiteljico na dvorazrednici v Cirkljah. G. Maks

Ivanetič je vsled lastne prošnje vpokojen. Nadučitelj v Sežani Matevž Kante je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za sežanski okraj. Obolelo gđe. Ivano Tomine, učiteljico na Vrhniki nadomestuje gđe. Emilja Grbec. G. Petrič Ivan, učitelj pri Sv. Juriju p. Izlakah je imenovan učiteljem v Rudniku pri Ljubljani in g. Medič Josip, nadučitelj v Bohinjski Bistrici pa nadučiteljem na Jesenicah.

† **Vinko Kmet**, učitelj v Št. Lorencu na Temenici je umrl. N. v m. p.! —
 † **Janez Vovk**, župnik in krajni šolski nadzornik v Št. Jerneju je dne 25. m. m. umrl. Pokojnik je bil prijatelj in podpornik šolske mladine in učiteljstva. N. v m. p.!

Štiridesetletnico učiteljevanja bode praznoval g. L. Božič, nadučitelj v Žireh, dne 16. t. m. Bog ohrani vrlega sotrudnika na šolskem polji še mnogo let!

Naznanilo. Izredni občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ ne bode o Veliki noči, kakor je bilo sklenjeno na zadnjem občnem zboru, ampak šele o Binkoštih. To pa zato, da bodo imela okrajna učiteljska društva, koja zborujejo navadno meseca mal. travna, priliko načrt pravil „Slovenskega deželnega učiteljskega društva“ pretresovati ter izraziti o načrtu svoja mnenja. Slučajne prenaredbe načrta naj blagovolijo vodstva posameznih okrajnih učiteljskih društev doposlati predsedništvu „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ zanesljivo do dne 10. vel. travna t. l., da bode potem mogoče odboru na podstavi teh želj, sestaviti dovršen načrt do Binkošti. Društvom pa, koja se strinjajo z načrtom, ni treba ničesar odgovoriti. —

Odbor „Slov. učit. društva v Ljubljani, dne 25. sušca 1895.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: preč. gosp. Janez Rozman, č. kanonik, mestni župnik i. dr. v Ljubljani **50 K**; bl. g. Ant. Globočnik pl. Sorodolski, državni poslanec i. dr. na Dunaji **40 K**; preč. dr. J. Strbenec, dekan i. dr. v Leskovcu **10 K**; g. Ferdo Sajevec, trgovec v Kranji **4 K**. Vesela družba v gostilni „pri lipi“ v Ljubljani **80 h**. Vrla učiteljica gđe. Ana Praprotnikova je nabrala na Igu **41 K**. Darovali so gg.: Jakob Dolenc, župnik **10 K**; Josip Knific, katehet **4 K**; Alojzij Minatti, trgovec **4 K**; Janez Gams, kraj. šol. nadzor. **2 K**; France Virant, preds. kraj. šol. sveta **2 K**; Jernej Toni, župan in ud kraj. šol. sveta **2 K**; Martin Novak, ud kraj. šol. sveta **2 K**; Martin Zdravje, ud kraj. šol. sveta **2 K**; gospa Ahn, **1 K**; Fran Justin, trgovec **1 K**; Janez Grbec, posestnik **1 K**; Luka Tominc, c. kr. žendar. stražmešter **1 K**; Anton Debevec, c. kr. žendar. vodja **1 K**; Fran Ks. Trošt, nadučitelj **4 K**; Josip Reich, učitelj **2 K**; nabiralka gđe. Ana Praprotnik **2 K**. Dobrotni Bog povrni blagim podpornikom učiteljskih sirot tisočkrat te velikodušne darove, društvu pa nakloni še mnogo tacih dobrotnikov!

Učiteljski konvikt. Odbor „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ je poslal okrajnim učiteljskim društvom to-le okrožnico: Slavnemu vodstvu okrajnega učiteljskega društva v Podpisani odbor usoja si sl. vodstvo najuljudneje opozoriti, da se je koncem minulega leta ustanovilo „društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ z namenom, kakor je razvidno iz priloženih pravil in poziva do slovenskega učiteljstva.

Podpisani odbor obrača se do sl. vodstva z uljudno prošnjo, naj bi ga slavnoisto pri tem njegovem delovanji po svoji moči podpirati blagovolilo s tem: da bi sl. ondotno društvo samo pristopilo kot pokrovitelj in da bi mu med čč. svojimi člani in prijatelji pridobilo čim več udov in podpornikov; da bi se ob raznih društvenih shodih, konferencijah in drugih prilikah zbirali mali doneseki, ter v ta namen prirejevali koncerti.

Nabiranje udov in podpornikov pa bi se morebiti najlozje vršilo, ako bi se v vsakem sodnem okraji postavil po jeden poverjenik, katerih imena naj nam sl. vodstvo ob svojem času naznaniti blagovoli.

Odbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

V Ljubljani, dne 14. sušca 1895.

A. Žumer, predsednik.

Juraj Režek, tajnik.

Jakob Dimnik, blagajnik.

Šolski vrtovi. Deželni šolski svet kranjski je izdal navodilo za ustanavljanje, gojitev in porabo šolskih vrtov ter je razposlal okrajnim šolskim svetom, da je razdelé mej krajne šolske svete in šolska vodstva.

Udovsko učiteljsko društvo. Društvenikom udovskega učiteljskega društva naznanja odbor, naj vse dopise in pošiljatve tičoče se tega društva pošiljajo samo pod društveno firmo, ne da bi se imenovala kaka osoba, ki naj pod društvenim naslovom

prejme dotično pošiljatev. G. blagajnik M. Močnik je že od meseca vinotoka 1894 akutno bolan, da ne more opravljati blagajniškega posla. Pošta dostavlja vsa pisma, denarne nakaznice in drugo vsled dogovora naravnost načelništvu, ako ni izrečno zapisano, da jih mora vzprejeti blagajnik M. Močnik.

Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja zboruje dne 10. aprila t. l. ob 10. uri v Kranji. Na dnevnem redu je: a) prememba pravil, b) slov. deželno učiteljsko društvo in c) razgovor o napravi zemljevida domačega šolskega okraja. K polnoštevilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Deputacija učiteljev okolice ljubljanske se je dne 21. m. m. poslovala od bivšega načelnika c. kr. okrajnega šolskega sveta, umirovljenega vladnega svetnika gosp. Mahkota in mu v znak posebne hvaležnosti poklonila album s fotografijami učiteljskega osobja tega okraja.

Preskušnje učne usposobljenosti za ljudske in meščanske šole se začnejo pri ljubljanski komisiji dne 6. vel. travna. Prošnje je komisiji doposlati do 22. mal. travna.

Zahvala. „Podpisano šolsko vodstvo izreka „Narodni šoli“ za mnogo poslanega šolskega blaga v imenu obdarovane revne šolske mladine najtoplejšo zahvalo.“

V Retečah pri Škofji Loki, dne 18. svečana 1895.

Robert Ziegler, šolski voditelj.

Zahvala. Dobrodelno društvo „Narodna šola“ poslala mi je za tukajšnje revne šolske otroke za mali znesek več stotin pisnih zvezkov. Za ta znatni dar se v imenu obdarjene mladine toplo zahvaljuje

Čatež ob Savi, dne 24. sušca 1895.

Ivan Gantar, nadučitelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo tukajšnji šoli za mali znesek podariti mnogo raznega šolskega blaga: pisank, risank, pisalnega in risalnega orodja. Za ta dar izrekata v imenu uboge šolske mladine najprisrčnejšo zahvalo.

Št. Vid pri Vipavi, dne 18. sušca 1895.

Viktor Gabrijan,
nač. kr. š. sveta.

Ivan Raktelj,
šol. vod.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 328

o. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Bohinjski Bistrici razpisuje se služba nadučitelja v III. plačilni vrsti s prostim stanovanjem v stalno umestitev.

Prosilci za to nadučiteljsko službo naj svoje primerno opravljene prošnje po predpisanem potu do 6. mal. travna 1895. vložijo pri podpisnem oblastvu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 21. sušca 1895.

Št. 196

o. š. sv. Na jednorazrednici v Št. Juriju pri Izlakah se razpisuje v stalno, oziroma začasno nameščenje služba učitelja s prijemki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Prošnje do 30. mal. travna t. l.

C. kr. okr. šol. svet v Litiji, dne 26. sušca 1895.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 $\frac{1}{4}$ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.